

Polícia a domáce násilie z pohľadu vybraných psychologických aspektov

Anotácia: Článok sa zaoberá domácim násilím z pohľadu obetí domáceho násillia, popisuje niektoré koncepty agresivity z hľadiska psychológie, zaoberá sa zahraničnými výskumami z oblasti polície a domáceho násillia a v ich kontexte ukazujú na nedostatočnú reflexiu poznatkov psychológie v oblasti právnej úpravy prečinu nebezpečného vyhrážania sa.

Kľúčové slová: domáce násillie, obeť, agresivita, polícia.

Domáce násillie je téma, ktorá je z pohľadu polície a humanitných vedných odborov stále aktuálna. Vyšetrovanie prípadov, ktorých podstatou je domáce násillie, kladie na príslušníkov a príslušníčky Policajného zboru vysoké nároky, a to snáď ešte väčšími z hľadiska nárokov na sociálne zručnosti a znalosti zo psychológie, než na odborné poznatky z oblasti trestného práva a kriminalistiky.

Definície a kontext domáceho násillia z pohľadu psychológie

Heretik¹ definuje domáce násillie ako závažnú priamu alebo nepriamu agresiu medzi osobami, ktoré spájajú príbuzenské, citové väzby, a ktoré žijú v spoločnom prostredí. Obetami sú väčšinou manželky, partnerky, deti a starí ľudia.

Podľa Možíšovej² definície domáceho násillia obsahujú najčastejšie znaky ako sú jeho opakovanie a dlhodobosť, eskalácia, jasné a nespochybniteľné rozdelenie úloh osôb ohrozených a osôb násilných a neverejnú domáceho násillia. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že koncept jednosmerne orientovaného násillia navodzuje predstavu bezbrannej obeť, ktorá sa nedokáže brániť, čo však nebýva v každom prípade skutočnosťou.

Ako uvádza Motz³, násillie žien na partneroch (mužoch) však existuje tiež a môže zanechať na obetiach takisto závažné následky, pričom ignorácia tohto typu násillia konzervuje sociálny problém, páchanie trestnej činnosti tohto typu a môže odrádzať obeť domáceho násillia, v ktorých sú obeťami muži a páchatelmi ženy, od vyhľadania pomoci. Napriek tomu sa v tomto článku zameriame najmä na domáce násillie páchané na ženách.

Pre lepšie pochopenie problematiky domáceho násillia považujeme za užitočný popis kontextu domáceho násillia podľa Nicolsonovej.⁴ Tento kontext pozostáva z materiálneho kontextu, diskurzívneho kontextu a intrapsychického kontextu. **Materiálne zdroje** sú tie, ktoré majú ženy ako obeť domáceho násillia k dispozícii. Spravidla sú to finančné zdroje, ktoré má žena nezávisle od partnera, dostupná sieť zdravotníckych a sociálno-právnych služieb, možnosti bývania, ale aj predchádzajúce osobné skúsenosti ženy, či tehotenstvo. Materiálne zdroje v mnohých prípadoch vplývajú na rozhodnutie odchodu od násilného partnera, a to najmä vtedy, keď je partner nositeľom jediného príjmu v domácnosti. Táto skutočnosť je ešte výraznejšia, ak má žena dieťa alebo deti.

V praxi sa potom často stáva, že po podaní prvotného trestného oznámenia, ženy neskôr „zjemňujú“ svoje vyjadrenia na polícii po tom, čo zistia, že nositeľ príjmu môže byť umiestnený do väzby, prípadne využijú svoje právo nevypovedať. Ak im to právna kvalifikácia skutku umožňuje, svoje oznámenia tiež sťahujú späť.

Ďalšou dôležitou oblasťou je **diskurzívny kontext**, ktorý podľa Motz⁵ môže byť ideologického charakteru, ako je napríklad feministický prístup, či rodová analýza, ako aj intrapsychický kontext zameraný na vedomé a nevedomé aspekty domáceho násillia (pocity

¹ HERETIK, A. 2010. *Forenzná psychológia pre psychológov, právnikov, lekárov a iné pomáhajúce profesie*, s.432.

² MOŽÍŠOVÁ, A. 2013. *Teoretické a metodologické aspekty výskumu domáceho násillia v lesbických vzťahoch*, s. 182 - 183.

³ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 8 - 9.

⁴ NICOLSON, P. 2010. *Domestic violence and psychology*, s.12 - 15.

⁵ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 6 - 7.

viny, hanby, sebedomie) a jeho súčasťou je aj psychodynamika medzi obeťou a páchatelom. Podľa Možíšovej⁶ je základným východiskom feministického diskurzu o domácom násilí dôraz na rodový kontext domáceho násilia, vychádzajúci z údajov, ktoré ukazujú, že ženy sa stávajú častejšie obeťami domáceho násilia, pričom túto skutočnosť chápajú ako odraz nerovnocenného postavenia žien a mužov v spoločnosti.

Diskurzívny kontext je dôležitý z toho hľadiska, že dôraz kladie na rovnaké zaobchádzanie so ženami a mužmi, čo je inak zaujímavé aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa stretávajú rozličné kultúry.

Intrapsychický kontext zahŕňa osobnú históriu a psychodynamiku v rámci dvojice. Táto téma je príliš komplexná na to, aby sa ňou bolo možné v tomto článku detailnejšie venovať. Podľa Motz,⁷ v psychodynamike vzťahu pôsobia fyzické násilie, emocionálne násilie, potreba ochrany, žiarlivosť, majetníctvo a ďalšie zložky.

Agresivita a niektoré psychologické východiská

Pre profesionálov z kriminálnej a justičnej oblasti je pri kontakte domáceho násilia a ich obeťami užitočné disponovať určitými poznatkami o agresivite, ktoré umožňujú komplexnejší náhľad do problematiky. Teoretických prístupov a výskumov ku agresivite a agresii je v oblasti psychológie viacero, preto uvedieme len niektoré z nich.

Tajima-Pozo et al.⁸ sa na agresivitu zamerali z biologického hľadiska a skúmali vzťah medzi testosterónom a agresivitou. Testosterón (ďalej „T“) je steroidový hormón podieľajúci sa na vývine mozgu, procesoch reprodukcie a na sociálnom správaní. Prvé výskumy v tejto oblasti vykonané na väzňoch a psychiatrických pacientoch zistili vzťah medzi vysokou hladinou T a agresívnym správaním. Zistená bola tiež vysoká korelácia medzi vysokou hladinou T a osobnostnými črtami, ako sú hostilita, vyhľadávanie vzrušenia, náklonnosť k riskovaniu a dominancia u mužov, antisociálnymi črtami osobnosti, kriminálnymi sklonmi a naopak, negatívnu koreláciu medzi T a neuroticizmom.

Podľa výskumnej štúdie Bobadilla, Wamplerovej a Taylorovej⁹ je reaktívna agresia charakteristická impulzívnou hnevliou odvetou a spája sa s narcizmom. Proaktívna agresia je zase vy kalkulovaná a súvisí s poruchou osobnosti. U mužov sa reaktívna agresia spája s narcistickými črtami a slabou úrovňou rozhodovania pri vyhodnocovaní rizík a odmien. Manipulatívne a egocentrické črty poruchy osobnosti sa u mužov vyskytujú v spojení s proaktívnou fyzickou agresiou a u žien sa prejavujú nepriamou agresiou.

Prakticky dobre využiteľný je všeobecný model agresie (ďalej „GAM“). Podľa Hughesa¹⁰ sa zameriava na tri hlavné elementy interakcie medzi osobou a situáciou, ktorá vedie ku agresii, t. j. na vstupy, dráhy, výstupy. Centrálné postavenie v tomto modeli majú tzv. „štruktúry poznatkov“, ktoré predstavujú fragmenty informácií v pamäti, zhromažďované a kategorizované tak, aby z nich vznikli zmysluplné koncepty.

Husesmann¹¹ dodáva, že koncepty zahŕňajú presvedčenia, postoje a scenáre, ktoré pomáhajú jednotlivcom porozumieť ich sociálnemu prostrediu a situácii a vybrať vhodnú reakciu.

V podstate je vyššie uvedené možné interpretovať tak, že každý jednotlivec vníma sociálnu realitu subjektívnym spôsobom, a že taktiež aj na základe svojich predchádzajúcich skúseností vyhodnocuje sociálne situácie, v ktorých sa nachádza a zo svojho repertoára možných reakcií vyberá tie, ktorých použitie je vhodné na základe jeho skúseností a názorov. Osoba, ktorej repertoár reakcií

⁶ MOŽÍŠOVÁ, A. 2013. *Teoretické a metodologické aspekty výzkumu domáciho násilí v lesbických vzťahoch*, s.181.

⁷ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 24.

⁸ TAJIMA-POZO, K., BAYÓN, C., DÍAZ-MARSÁ, M., CARRASCO, J. L. 2015. *Correlation between personality traits and testosterone concentrations in healthy population*, s.317 – 318.

⁹ BOBADILLA, L., WAMPLER, M., TAYLOR, J. 2012. *Proactive and Reactive Aggression are Associated with Different Physiological and Personality Profiles*, s. 458.

¹⁰ Hughes In: HOSIE, J., GILBERT, F., SIMPOSN, K., DAFFERN, M. 2014. *An examination of the relationship between personality and aggression using the general aggression and five factor model*, s. 190.

¹¹ Husesmann In: HOSIE, J., GILBERT, F., SIMPSON, K., DAFFERN, M. 2014. *An examination of the relationship between personality and aggression using the general aggression and five factor model*, s. 190.

je relatívne chudobný a navyše obsahuje na výber reakcie agresívneho charakteru, v konfliktnnej situácii s väčšou pravdepodobnosťou tieto reakcie uplatňuje. Ako uvádza Robertson, Daffern et Bucks,¹² scenáre agresie sú ovplyvňované tiež normatívnymi presvedčeniami jednotlivca, pričom tie scenáre, ktoré sú považované za normálne a akceptovateľné, tak sa najpravdepodobnejšie prejavia v zautomatizovaných odpovediach.

Domáce násilie a polícia

Vyšetrovanie prípadov domáceho násilia je z pohľadu polície náročné z viacerých dôvodov. Domáce násilie ako také sa spravidla odohráva mimo dosahu verejnosti. Ženy ako obe domáceho násilia často nevedia svoje oznámenia podložiť dôkazmi, ktoré by justičný systém pri súčasnom nastavení dokázal akceptovať, ako sú napr. lekárske správy o menej vážnych poraneniach (modriny, škrabance). Týmto je sťažená situácia z hľadiska dokazovania. V príprave policajtov sa pritom dôraz kladie najmä na právne a kriminologické disciplíny. Policajná prax ale ukazuje, že dôležitý je rozvoj aj tzv. „mäkkých sociálnych zručností“ a znalostí z oblasti psychológie, ako sú empatické vedenie rozhovoru, či citlivosť na viaceré špecifické súvislosti vo vzťahu k obetiam domáceho násilia.

Podľa zistení Watkinsa,¹³ ženy tvoria 90 – 95 % obetí domáceho násilia. Pri takomto podiele je prirodzené, že sa vyskytnú aj prípady, v ktorých sa domáce násilie odohráva v lesbickom vzťahu. Tu by sme radi zdôraznili tú skutočnosť, ktorá je všeobecne platná, že policajt alebo policajтка sa majú sústrediť na zabezpečenie bezpečnosti obeť a mali by sa v medziach zákona snažiť pomôcť jej. Nemali by znevažovať, či komentovať skutočnosť, že niekto žije v lesbickom vzťahu.

Sun¹⁴ uvádza štyri premenné, ktoré vplyvajú na prístup polície k požiadavkám obeť domáceho násilia: vek obeť, spôsob správania sa obeť, pohlavie policajta a jeho vzdelanie. Oproti pôvodným predpokladom bolo prekvapivé zistenie, že polícia je menej naklonená vyhovieť žiadostiam mladších a starších obeť. Polícia bola tiež menej naklonená vyhovieť žiadostiam obeť v prípadoch, kedy sa obeť správali k policajtom neúctivo. Výsledky jeho výskumu nasvedčujú tomu, že prístup polície k obeť domáceho násilia je ovplyvnený viac osobnostnými charakteristikami policajta a obeť, než typom konfliktu. Policajti menej reagujú na obeť domáceho násilia s nižším sociálnym statusom a vo všeobecnosti prístup k obeť domáceho násilia pozitívne ovplyvňuje vyššie vzdelanie policajta.

V súlade so zisteniami Suna, považuje vek obeť za dôležitý faktor aj Watkins.¹⁵ Najväčšiemu riziku sú vystavené ženy vo veku 15 – 24 rokov a ženy staršie ako 75 rokov, ktoré sú imobilné a často mentálne insuficientné, a teda podobne ako deti, majú zníženú schopnosť brániť sa.

Podľa zistení Horwitzovej et al.¹⁶ by policajti v oblasti domáceho násilia privítali odbornejší výcvik, lepšiu spoluprácu medzi profesionálnymi pomáhajúcimi obeť domáceho násilia a prísnejšie tresty pre páchatel'ov domáceho násilia.

Na prístup jednotlivých policajtov k prípadom domáceho násilia môžu vplyvať aj ďalšie skutočnosti.

Ako uvádza Kurtz¹⁷ povolanie policajta patrí medzi jedny z najviac stresujúcich povolání v západnej spoločnosti, pričom stres spôsobuje policajtom viaceré problémy. Podľa Andersona,¹⁸ stres spôsobuje policajtom zvýšenie krvného tlaku, zvyšuje riziko infarktu, za následok má problémy s trávením a zvýšenú únavu.

K syndrómu vyhorenia u policajtov prispieva i to, že sa denne stretávajú s najhoršími spomedzi ľudí a s dobrými ľuďmi v ich najhorších situáciách.¹⁹

¹² Robertsonm Daffern et Bucks In: HOSIE, J., GILBERT, F., SIMPSON, K., DAFFERN, M. 2014. *An examination of the relationship between personality and aggression using the general aggression and five factor model*, s. 191.

¹³ WATKINS, P. 2005. *Police Perspective: discovering Hidden Truths in Domestic Violence*, s. 47 - 50.

¹⁴ SUN, I. Y. 2006. *Police response to victims of domestic and non-domestic violence*, s. 161 – 164.

¹⁵ WATKINS, P. 2005. *Police Perspective: discovering Hidden Truths in Domestic Violence*, s. 47 – 50.

¹⁶ HORWITZ, S. H. et al. 2011. *An inside view of police officer's experience with domestic violence*, s. 617.

¹⁷ KURTZ, D. L. 2012. *Roll Call and the second shift: the influences of gender and family on police stress*, s. 71.

¹⁸ Anderson et al. In: KURTZ, D. L. 2012. *Roll Call and the second shift: the influences of gender and family on police stress*, s. 71.

¹⁹ Golembiewski, Kim In: JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work*

V nadväznosti na vyššie uvedené zistenia je potrebné zohľadniť skutočnosť, že sekundárnou viktimizáciou môžu trpieť aj policajti, ktorí sa dostávajú do styku s obeťami domáceho násillia.²⁰

Nie často spomínanou skutočnosťou je tiež to, že domáce násillie páchané policajtmi zostáva skryté kvôli silnej súdržnosti policajtov. S páchaním domáceho násillia sa spája viacero rizikových faktorov, medzi ktoré patria sociálna izolácia policajtov, vystavenie násillným situáciám, ktoré vedú k rozvoju posttraumatického syndrómu, syndrómu vyhorenia, autoritárstvu, alkoholizmu a kolegiálnej súdržnosti.²¹ Pre obeť domáceho násillia páchaného policajtom je jej situácia náročná. Obáva sa, že bude čeliť súdržnosti policajtov, keďže páchatel' násillia je dobre orientovaný v situácii z trestnoprávneho hľadiska a pozná všetky krízové centrá v okolí.²² V našich podmienkach je možné konštatovať, že uvedené platí aj pre prokurátorov, sudcov alebo iné spoločensky významné osobnosti, ktoré majú sieť kontaktov s políciou, či justičným prostredím.

Z hľadiska verbálne páchaného domáceho násillia, je potrebné zohľadniť skutočnosť, že policajti sú trénovaní na to, aby fyzicky aj psychologicky dominovali prostredníctvom posturologie a verbálneho zastrašovania.²³

Policajti sa v rámci svojej služby zákonite stretávajú so situáciami, v ktorých sa rozčúlia a nahnevajú. Počas výcviku a aj staršími kolegami sú však vedení k tomu, aby svoje emócie v práci potláčali. O to ľahšie však dajú svojim emóciám voľný priebeh vo svojej domácnosti.²⁴

Meffert et al.²⁵ zistili významný vzťah medzi sekundárnym stresom partneriek policajtov a partnerov policajtiiek a posttraumatickým syndrómom u svojich partnerov a partneriek pôsobiacich v polícii. Zistili, že čím výraznejšia bola sekundárna traumatizácia u policajtov/policajtiiek, tým väčšiu mieru násillia vnímali partnerky/partneri policajtov vo vzájomnom vzťahu.

Johnsonová²⁶ vykonala výskum na vzorke 728 policajtov a policajtiiek, zaradených na úseku hliadkovej služby. Spomedzi nich vyseletovala 435 policajtov (367 mužov a 68 žien), ktorí uviedli, že žijú s partnerkou alebo partnerom. Až 40 % spomedzi nich priznalo, že sa správalo násillne voči svojej partnerke alebo partnerovi. Vo svojom výskume zistila, že vystavenie násilliu sa u policajtov na ich partnerov prenáša cez syndróm vyhorenia a autoritárstvo. Tretina respondentov tiež uviedla, že má značný problém s užívaním alkoholu, ale tento faktor nebol dôležitým prvkom vplývajúcim na výskyt domáceho násillia páchaného policajtmi. Podľa Hagemana²⁷ je v manželstvách s policajtmi vysoká miera rozvodovosti, avšak k dispozícii nie je informácia, čo je príčinou týchto rozvodov. Johnsonová²⁸ zistila, že niektorí policajti pristupovali k členom svojej domácnosti ako ku občanom, čo malo za následok napätie v rodine, pričom uvedené patrilo medzi najčastejšie sťažnosti partneriek a partnerov policajtov a policajtiiek v jej výskume.

Obete domáceho násillia a kontakt s políciou

Obete domáceho násillia vyhľadajú pomoc polície vtedy, keď už situácia prekročí určitú, pre nich únosnú mieru. Pri ich rozhodovaní pôsobia viaceré faktory, ktoré je možné rozdeliť na tie, ktoré vedú k vyhľadaniu pomoci a tie, ktoré znižujú pravdepodobnosť, že sa ženy obrátia na políciu

---

– *family spillover*, s. 6.

²⁰ WATKINS, P. 2005. *Police Perspective: discovering Hidden Truths in Domestic Violence*, s. 51.

²¹ Johnson, Russel and Beigel In: JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 4.

²² Wetendorf In: JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 4.

²³ JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 4.

²⁴ Lott et al. In: JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 6.

²⁵ MEFFERT, S. M., HENN-HAASE, C., METZLER, T. J., QUIAN, M., BEST, S., HIRSCHFELD, A., McCASLIN, S., INSLICHT, S., NEYLAN, T. C., MARMAR, CH. R. 2014. *Prospective study of police officer spouse/partners: a new pathway to secondary trauma and relationship violence*, s. 6 – 7.

²⁶ JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 3 – 10.

²⁷ Hageman In: JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 4.

²⁸ JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. *Violence in police families: work – family spillover*, s. 6 – 7.

so žiadosťou o pomoc.

Bonomi et al.²⁹ (2006, s. 1358 - 1361) vo svojom výskume porovnávali kontaktovanie polície medzi ženami – obeťami domáceho násillia a ženami, ktoré boli obeť iných trestných činov. Dospeli k výsledkom, že ženy - obeť domáceho násillia kontaktovali políciu o 96 % častejšie, ak ich partner ohrozoval nožom alebo strelnou zbraňou, o 58 % častejšie, ak zažili závažné sexuálne zneužitie a o 40 % častejšie, ak zažili závažné fyzické zneužitie. Ženy, ktoré zažili závažné psychologické zneužitie, políciu nekontaktovali častejšie, než ženy, ktoré boli obeť iných trestných činov. Vydané ženy kontaktovali políciu o 33 % menej častejšie, než ženy, ktoré neboli vydaté za páchatel'a. Ženy – obeť domáceho násillia, kontaktovali políciu o 20 % častejšie, ak ich partner mal problémy s alkoholom.

Podľa zistení Fleuryho – Steinerja et al.³⁰ predchádzajúca skúsenosť s políciou mala silný vplyv na rozhodnutie ženy – obeť domáceho násillia, či vyhľadá pomoc polície.

Ženy, ktoré nahlásili týranie polícii, boli na štatisticky významnej úrovni mladšie než tie, ktoré týranie nenahlásili. Toto by mohlo odrážať zmenu v postojoch spoločnosti, kedy je mladšia generácia ochotnejšia nahlásiť prípady sexuálneho násillia aj vtedy, kedy nie je v súlade s bežnými mýtmi o znásilnení.³¹

Užívanie alkoholu páchatel'om zvyšuje pravdepodobnosť, že obeť domáceho násillia nahlási incident polícii.³² Naopak užívanie alkoholu obeťou pred incidentom znižuje pravdepodobnosť toho, že obeť požiada políciu o pomoc, pretože by jej mohlo byť kladené za vinu vyvolanie útoku.³³ Užívanie alkoholu u páchatel'a a obeť pritom zvyšuje riziko výskytu násillia medzi intímnyimi partnermi.³⁴

Lee et al.³⁵ vo svojej štúdií zistili, že ženy sa obrátia na políciu vtedy, ak v dôsledku útoku utrpia vážnejšie fyzické zranenie. Ďalej zistili, že polícia sa pri vyšetrowaní prípadov domáceho násillia nezvykne zameriavať na obmedzenia v sociálnej oblasti, ktoré sú inak dôsledkom dlhšie trvajúceho konania páchatel'a. Spôsobenie vážnejšieho zranenia s určitým konaním je totiž očividnejšie. Ženy k vyhľadaniu pomoci polície motivujú najmä obmedzenia v bežnom „fungovaní“ a dosiahnutie kritickej miery. Čo je dôležité, dĺžka vzťahu s páchatel'om sa ukázala ako najdôležitejším prediktorom toho, či ženy vyhľadajú pomoc alebo nie. S narastajúcou dĺžkou vzťahu klesá pravdepodobnosť toho, že vyhľadajú pomoc polície. Môžu sa totiž snažiť zachrániť vzťah napriek domácemu násilliu a k udržaniu vzťahu prispieva aj to, že do vzťahu s násilným partnerom investovali už veľa úsillia. Taktiež ale môžu pomoc vyhľadať u rodiny, či známych.

V rozpore so zisteniami Leeho et al. sú zistenia Gillis et al.,³⁶ t. j. že ženy vyhľadajú pomoc často až po viacero rokov trvajúcom násillí, kedy majú pocit, že už viacej neznesú, prípadne keď násillie vyústilo už do závažných poranení a obávajú sa o svoj život.

Ak boli ženy pri incidente domáceho násillia ťažko zranené, obávajú sa smrti alebo už nevládu viacej žiť v násilnom vzťahu, vtedy vyhľadajú pomoc.³⁷

---

²⁹ BONOMI, A. E., HOLT, V. L., MARTIN, D. P., THOMPSON, R. S. 2006. *Severity of intimate partner violence and occurrence and frequency of police calls*, s. 1358 – 1361.

³⁰ Fleury and Steiner et al. In: LEE, H. Y., PARK, E., LIGHTFOOT, E. 2009. *When does battered woman seek help from the police? The role of the battered women's functionality*, s. 196.

³¹ DAVIDSSON, J., BENJAMINSSON, G., WIJMA, B., SWAHNBERG, K. 2009. *Association between experiencing rape, police reporting and self-reported health among women visiting three gynecology clinics in Sweden*, s. 1004.

³² Hutchinson In: THOMPSON, M. P., KINGREE, J. B. 2006. *The roles of victim and perpetrator alcohol use in intimate violence outcomes*, s. 165.

³³ Harrison a Willis In: THOMPSON, M. P., KINGREE, J. B. 2006. *The roles of victim and perpetrator alcohol use in intimate violence outcomes*, s. 165.

³⁴ THOMPSON, M. P., KINGREE, J. B. 2006. *The roles of victim and perpetrator alcohol use in intimate violence outcomes*, s. 164.

³⁵ LEE, H. Y., PARK, E., LIGHTFOOT, E. 2009. *When does battered woman seek help from the police? The role of the battered women's functionality*, s. 200 – 201.

³⁶ GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1158.

³⁷ Barrett, Pierre In: DUFORT, M., GUMPert, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking*

Na opačnej strane je mnoho dôvodov, pre ktoré sa ženy odmietajú obrátiť na políciu so žiadosťou o pomoc. Jeden z tých najhlavnejších je obava, že ich oznámenie nebude braté vážne.³⁸ Lakeman a Crean³⁹ uvádzajú, že 70 – 90 % žien, ktoré vyhľadalo pomoc pri znásilnení, či v krízových centrách, sa odmietlo obrátiť na políciu, pretože sa obávajú, že by boli znevažované, že by sa im neverilo, kládlo by sa im za vinu, čo sa stalo, a boli by zdiskreditované.

Vo výskume mužského násillia voči ženám vo Švédsku nahlásilo sexuálne násillie polícii iba 8 % žien.⁴⁰ V USA sa táto miera pohybuje na úrovni okolo 15 %.⁴¹

Kultúrne hodnoty zdôrazňujúce jednotu rodiny oproti dobru jednotlivca inhibujú ochotu ženy obrátiť sa na políciu so žiadosťou o pomoc⁴².

Obete domáceho násillia vydaté za páchatel'a nahlásujú incidenty s menšou pravdepodobnosťou. Pociťujú totiž vinu, že zostávajú vo vzťahu, domnievajú sa, že ich prípadné oznámenie bude políciou zľahčované, keďže sú vydaté za páchatel'a, alebo chcú uchrániť partnera alebo deti pred hanbou súvisiacou zo zatiahnutia polície do rodinných záležitostí, ktoré považujú za súkromnú záležitosť.⁴³

Ak má žena – obeť domáceho násillia, deti, znižuje to pravdepodobnosť, že vyhľadá pomoc, pretože sa obáva, že jej ich odoberú zo starostlivosti,⁴⁴ na druhej strane obava o ich bezpečnosť zvyšuje pravdepodobnosť, že obeť vyhľadá formálnu pomoc.⁴⁵

Ženy – obeť domáceho násillia, sa na políciu často nechcú obrátiť so žiadosťou o pomoc kvôli tomu, že sa obávajú, že by to ich a ich deti vystavilo ešte väčšiemu riziku zo strany páchatel'a a že im polícia nedokáže poskytnúť adekvátnu mieru ochrany.⁴⁶

Ženy sa obávajú, že v prípade, že sa obrátia na políciu so žiadosťou o pomoc, partner sa im pomstí ešte intenzívnejším násillím.⁴⁷

Medzi dôvody, pre ktoré sa ženy nechceli obrátiť na políciu so žiadosťou o pomoc, popri už spomínanom pociťovaní silnej zodpovednosti za udržiavanie rodiny a pocity hanby za privolanie polície, patrí aj finančný dopad vyplývajúci z odchodu páchatel'a.⁴⁸

Ekonomickú závislosť na páchatel'ovi ako faktor brániaci vyhľadaniu pomoci uvádzajú aj Plichta a Falik,⁴⁹ medzi ďalšie patria nezamestnanosť a nízke vzdelanie obete.

– a cross selectional study of women in Sweden. BMC Public Health.

³⁸ RUSSEL, L. 2009. *What women need now from police and prosecutors – 35 years of working to improve police response to male violence against women*, s. 28.

³⁹ Lakeman, Crean In: RUSSEL, L. 2009. *What women need now from police and prosecutors – 35 years of working to improve police response to male violence against women*, s. 34.

⁴⁰ Lundgren et al. In: DAVIDSSON, J., BENJAMINSSON, G., WIJMA, B., SWAHNBERG, K. 2009. *Association between experiencing rape, police reporting and self-reported health among women visiting three gynecology clinics in Sweden*, s. 1000.

⁴¹ Clay-Arner et Burt In: DAVIDSSON, J., BENJAMINSSON, G., WIJMA, B., SWAHNBERG, K. 2009. *Association between experiencing rape, police reporting and self-reported health among women visiting three gynecology clinics in Sweden*, s. 1000.

⁴² Wolf et al., Gillis et al. In: LEE, H. Y., PARK, E., LIGHTFOOT, E. 2009. *When does battered woman seek help from the police? The role of the battered women's functionality*, s. 196.

⁴³ THOMPSON, M. P., KINGREE, J. B. 2006. *The roles of victim and perpetrator alcohol use in intimate partner violence outcomes*, s. 173.

⁴⁴ Plichta, Falik; Wolf et al. In: DUFORT, M., GUMPert, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking – a cross selectional study of women in Sweden*. BMC Public Health, s. 2.

⁴⁵ Fugate et al. In: DUFORT, M., GUMPert, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking – a cross selectional study of women in Sweden*. BMC Public Health, s. 2.

⁴⁶ McGee In: GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1152.

⁴⁷ Wolf et al.; Gilis et al. In: LEE, H. Y., PARK, E., LIGHTFOOT, E. 2009. *When does battered woman seek help from the police? The role of the battered women's functionality*, s. 196.

⁴⁸ GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1158.

⁴⁹ Plichta, Falik In: DUFORT, M., GUMPert, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking – a cross selectional study of women in Sweden*. BMC Public Health, s. 2.

Z odlišných dôvodov nevyhľadali inštitucionálnu pomoc tie ženy, ktoré mali vo všeobecnosti vyššie vzdelanie, lepšie ekonomické a sociálne zázemie a vyšší vek, než ženy, ktoré pomoc vyhľadali.⁵⁰ V dôsledku ekonomickej samostatnosti neboli finančne závislé na násilnom partnerovi. Svoju situáciu vyriešili odchodom od násilného partnera aj za podpory sociálnych zdrojov.

Gilis et al. sa zamerali na skúsenosti žien – obetí domáceho násillia, ktoré mali skúsenosti s policajtni pri riešení svojich prípadov.⁵¹ Policajní dôstojníci často bagatelizovali prípady domáceho násillia, obetiam neverili, ich postoj bol odmietavý a k obetiam boli často arogantní.⁵² Polovica účastníčok vo výskume uviedla, že ich polícia od podania oznámenia odhovárala a niektoré mali dojem, že policajti sú na strane páchatel'a.⁵³ Pri kontakte s políciou mali ženy často pocit, že si policajti myslia, že si môžu za to samé, keď zostávajú s páchatel'om, že to, čo sa stalo, nie je až také vážne, aby sa tým zapodievala polícia, pričom prístup policajtov bol neosobný, odmietavý.⁵⁴ Prokurátori taktiež zohrávajú dôležitú úlohu v tom, akým spôsobom bude k prípadom domáceho násillia pristupované. V mnohých prípadoch však prokurátori zastávajú podobne problematické postoje ako policajti.⁵⁵

Uvedená situácia môže súvisieť s mýtmi o domácom násillí, ktorým veria aj príslušníci polície. Frese et al.⁵⁶ uvádza, že osoby s vyššou mierou akceptácie mýtov o znásillnení pripisujú obeti väčšiu mieru viny, považujú jej traumy za menšiu a s menšou pravdepodobnosťou odporučia obeti obrátiť sa na políciu. Mýty o znásillnení môžu byť definované ako predpojaté, stereotypné alebo obsahujúce falošné predstavy o znásillnení, obetiach znásillnenia a páchatel'ov znásillnení, čím prispievajú k negatívnej klíme voči obetiam znásillnenia.⁵⁷

Bežným mýtom o domácom násillí je ten, že žena môže od násilného muža odísť. Paradoxne práve vtedy, keď sa žena rozhodne odísť, dostáva sa do najviac rizikovej situácie. Násilník ju môže sledovať, zavražďovať ju, vyhrážať sa jej, ako aj jej rodine, a to až do takej miery, že sa rozhodne vrátiť, pretože zostať pri násilníkovi je v konečnom dôsledku pre ňu bezpečnejšie. Na rozhodnutie ženy zostať pri páchatel'ovi pôsobia ďalej strach z neznámej budúcnosti v dôsledku chýbajúcej sociálnej podpornej siete, nedostatku financií, tradičné vnímanie rodiny, ktorá má za každých okolností držať spolu, vzhľadom na absenciu lásky v detstve, zúfala túžba po láske a potrebe byť s niekým, známy pocit hanby vyplývajúci zo zneužívania v detstve, objavujúci sa opäť v násilnom vzťahu, ktorý potvrdzuje obeti perverzným spôsobom jej vnímanie seba ako bezcennej osoby, ktorá si zaslúži trápenie.⁵⁸

V tejto súvislosti uvádzame, že pri výsluchu polícia skúma dôvodnú obavu ženy o svoj

---

⁵⁰ DUFORT, M., GUMPert, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking – a cross sectional study of women in Sweden*. BMC Public Health, s. 8.

⁵¹ GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1152.

⁵² Stephens a Sinden In: GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1152.

⁵³ Erez a Belknap In: GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1152.

⁵⁴ GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1159.

⁵⁵ Hartman a Belknap in: GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. *Systematic obstacles to battered women's participation in system when will the status quo change ?* s. 1153.

⁵⁶ Frese et al. in: DAVIDSSON, J., BENJAMINSSON, G., WIJMA, B., SWAHNBERG, K. 2009. *Association between experiencing rape, police reporting and self-reported health among women visiting three gynecology clinics in Sweden*, s. 1004.

⁵⁷ Burt in: DAVIDSSON, J., BENJAMINSSON, G., WIJMA, B., SWAHNBERG, K. 2009. *Association between experiencing rape, police reporting and self-reported health among women visiting three gynecology clinics in Sweden*, s. 1001.

⁵⁸ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 30 – 39.

život a zdravie, pričom skutočnosť, že žena naďalej ostáva v domácnosti s násilníkom, vyhodnocuje polícia spravidla v jej neprospech v zmysle „nie dostatočnej dôvodnej obavy“, takže v konečnom dôsledku nie je naplnená skutková podstata prečinu nebezpečné vyhrážanie. Takýmto prístupom polícia, paradoxne, obeť domáceho násilia v konečnom dôsledku poškodzuje. Právna úprava teda nezohľadňuje aktuálne poznatky psychológie z oblasti domáceho násilia. Tento záver je tiež v súlade s konceptom zdrojov podľa Nicolsonovej, priblíženom v úvode tohto článku.

Dopad domáceho násilia na deti a niektoré psychologické súvislosti

Dopad domáceho násilia na deti je po psycho-sociálnej stránke mimoriadne devastujúci a nie je v možnostiach tohto článku sa ním detailnejšie zo psychologického hľadiska zaoberať.

Zistenia viacerých autorov nasvedčujú tomu, že sa u detí potom, čo sú ako svedkovia vystavené domácejmu násiliu, vyskytujú vo vyššej miere sociálno-emocionálne ťažkosti a tiež problémy v kognitívnej oblasti. Takéto deti boli častejšie odmietané rovesníkmi a uvádzali nižšiu kvalitu rovesníckych vzťahov.⁵⁹

Vystavenie detí domácejmu násiliu je pre ne stresujúce a spája sa s množstvom zdravotných symptómov v mentálnej oblasti v detstve aj v neskoršom živote. Sú to napríklad posttraumatická stresová porucha, depresia a úzkosť.⁶⁰

Vo svojej štúdií Gjelsvik et al.⁶¹ uvádzajú, že deti boli svedkami v 44 % prípadov domáceho násilia, pričom skoro až polovica týchto detí bola mladšia ako 6 rokov.

Hamby et al.⁶² v národnom prieskume zameranom na vystavenie detí domácejmu násiliu v USA zistili, že v priebehu svojho detstva až 40 % detí vo veku 14 - 17 rokov uviedlo, že boli vystavené niektorej z foriem domáceho násilia (páchaného na rodičovi). Fantuzzo a Fusco⁶³ vo svojom výskume uvádzajú, že pri páchaní domáceho násilia mu boli deti vystavené až v 80 % prípadov. Spomedzi týchto detí bolo 92 % svedkami domáceho násilia na matke.

Ako uvádza Motz,⁶⁴ pre niektorých mužov je dôvodom spustenia násilia už len samotná láska matiek k deťom. Domnievajú sa, že láska ženy má patriť výhradne im.

Vystavenie násiliu počas detstva je jedným z faktorov vedúcich k vyššiemu riziku viktimizácie v dospelom veku ako obeť domáceho násilia⁶⁵ a tiež sa odrazí vo vzorci vyhľadávania partnerov.⁶⁶

Deti, ktoré sú svedkami týrania a degradácie druhej osoby, sú náchylné si toto správanie osvojovať. Učia sa totiž od osôb, ktoré obdivujú a na ktorých sú závislé. Môžu sa dokonca naučiť tolerovať násilie namierené v neskoršom živote voči nim, či ho dokonca používať ako akceptovateľný prostriedok sebaapresadzovania sa.⁶⁷

Zo psychologického hľadiska, rodič, ktorý sa dostatočne dobre správa k dieťaťu, dá pocítiť tomuto dieťaťu, že má svoju hodnotu a u dieťaťa sa vyvinie zdravé sebavedomie, ktoré mu umožní prekonať akékoľvek neprimerané správanie voči nemu v neskoršom živote. Takéto dieťa dokáže

⁵⁹ Jaffe et al.; Margolin a Gordis In: FANTUZZO, J. W., FUSCO, R. A. 2007. *Children's Direct Exposure to Types of Domestic Violence Crime: A population-based Investigation*, s. 543.

⁶⁰ Kitzman et al.; Lang and Stover; Wolfe et al. In: HAMBY, S., FINKEIHOR, D., TURNER, H., ORMROD, R. 2011. *Children's exposure to intimate partner violence and other family violence*, s. 1.

⁶¹ Gjelsvik et al. In: FANTUZZO, J. W., FUSCO, R. A. 2007. *Children's Direct Exposure to Types of Domestic Violence Crime: A population-based Investigation*, s. 544.

⁶² HAMBY, S., FINKEIHOR, D., TURNER, H., ORMROD, R. 2011. *Children's exposure to intimate partner violence and other family violence*, s. 6.

⁶³ FANTUZZO, J. W., FUSCO, R. A. 2007. *Children's Direct Exposure to Types of Domestic Violence Crime: A population-based Investigation*, s. 549.

⁶⁴ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 30.

⁶⁵ Hien, Ruglass In: DUFORT, M., GUMPART, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking – a cross sectional study of women in Sweden*. BMC Public Health, s. 2.

⁶⁶ Popescu et al. In: DUFORT, M., GUMPART, C. H., STEINBECK, M. 2013. *Intimate partner violence and help-seeking – a cross sectional study of women in Sweden*. BMC Public Health, s. 2.

⁶⁷ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 54.

akceptovať aj nedokonalosť svojho, inak dobrého, rodiča. Naopak, dieťa, ku ktorému sa rodičia správajú zle, si tohto rodiča zidealizuje, pretože nevie zniesť s tým spojenú neistotu a skutočnosť, že jedna bytosť sa môže správať dobre a za iných okolností veľmi zle. Žena, u ktorej sa vyvinula neistá osobnosť, si pri vyhľadávaní partnerských vzťahov nádejného partnera idealizuje, pričom táto idealizácia pokračuje dokonca aj po tom, čo partner začne páchať násilie na žene a pôsobí proti jej prípadnému rozhodnutiu odísť od násilníka.⁶⁸

Násilný rodič, naopak, sprostredkúva pocity nebezpečenstva, strachu a rodič - obeť (typicky matka) poskytuje pocity depresie, strachu, odtiahnutia sa, takže nedokáže adekvátne reflektovať pocity dieťaťa. Neschopnosť oboch rodičov primerane pristupovať k emočnému svetu dieťa má za následok vývin odcudzenej osobnosti u dieťaťa a k narušeniu jeho pripútania sa na rodičov. U dievčat sa spravidla vyvíja seba-zraňujúci štýl správania (vrátane nadväzovania vzťahov v neskoršom veku, kde je násilie namierené voči nim), naopak, chlapci typicky preberajú agresívne správanie.⁶⁹

Deti vystavené domácejmu násiliu sú náchylnejšie správať sa agresívne a zapájať sa do kriminálnych aktivít.⁷⁰

Fyzické násilie páchané na deťoch necháva na deťoch závažné dôsledky. Vedomie, že rodič, na ktorom závisia, má úmysel im ublížiť a zastrašiť ich, je mätúce a spôsobuje, že väzba tohto dieťaťa na rodiča sa stáva dezorganizovanou.⁷¹

Vážne sa takto naruša psychosociálny vývin dieťaťa a jeho schopnosti empatického vnímania, ako aj nadväzovania intímnych vzťahov v dospelosti.⁷² Dieťa sa cíti vinné za to, že ľúbi rodičov, násilného aj týraného, pričom si potrebuje zachovať ich vnímanie ako dobrých osôb, čo vedie k tomu, že vinu za zlé veci, ktoré sa odohrávajú v rodine/domácnosti, prevezme na seba. Neskôr v dospelosti, aby si deti pocity viny katalyzovali, nadväzujú vzťahy, v ktorých sú obeťami násilia.⁷³

Uvedené výskumné zistenia poukazujú na to, že dopúšťanie sa domáceho násilia na obeť za prítomnosti dieťaťa by malo byť pri prečine *nebezpečné vyhrážanie sa a trestnom čine týranie blízkej a zverenej osoby právne kvalifikované ako závažnejší spôsob konania*, čo by si vyžadovalo úpravu Trestného zákona.

Súhrn

V článku sa autor snaží o prepojenie poznatkov vedných disciplín všeobecnej a sociálnej psychológie a špecifických poznatkov zo psychológie z oblasti domáceho násilia a vlastných skúseností, získaných počas vyšetrovania prípadov domáceho násilia, s výskumami zameranými na problematiku domáceho násilia a polície.

V úvode článku sa nachádzajú niektoré definície domáceho násilia a popísaný je tiež kontext domáceho násilia, umožňujúci jeho lepšie pochopenie. Ďalej sú v článku spomenuté niektoré výskumné zistenia zamerané na agresivitu z hľadiska psychológie, ktoré poskytujú stručné poznatky z tejto oblasti.

V ďalšej časti sú popísané zistenia rôznych autorov, týkajúce sa práce policajtov a policajtiiek, ktoré vplývajú na ich prístup k domácejmu násiliu a ktoré kriticky poukazujú na nedokonalosti v prístupe polície, ale zároveň poskytujú príležitosti na zlepšenie v tejto oblasti.

Dôležitou časťou článku sú výskumné zistenia viacerých autorov ohľadne dôvodov, pre ktoré obeť domáceho násilia vyhľadajú alebo nevyhľadajú pomoc polície, ako aj popísanie dopadov domáceho násilia na deti, ak sú prítomné pri jeho páchaní. V tejto súvislosti je poukazované na to, že v takýchto prípadoch by malo byť konanie páchatel'a právne kvalifikované ako vykonané závažnejším spôsobom konania.

⁶⁸ NICOLSON, P. 2010. *Domestic violence and psychology*, s. 142 – 143.

⁶⁹ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 55 – 56.

⁷⁰ Herrera a McCloskey; Jouriles et al.; Pelcovitz et al. In: FANTUZZO, J. W., FUSCO, R. A. 2007. *Children's Direct Exposure to Types of Domestic Violence Crime: A population-based Investigation*, s. 543.

⁷¹ MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 55.

⁷² Hornor; Zeanah a Gleason In: MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 55.

⁷³ Yakeley In: MOTZ, A. 2014. *Toxic couples – the psychology of domestic violence*, s. 57.

Zmienené sú tiež intrapsychické aspekty domáceho násillia v prepojení na jeden z mýtov domáceho násillia. V kontexte uvedených skutočností je vyslovený záver, že právna úprava Trestného zákona v konečnom dôsledku nereflektuje aktuálne poznatky psychológie a poškodzuje obe domáceho násillia.

Literatúra

- BOBADILLA, L., WAMPLER, M., TAYLOR, J. 2012. Proactive and Reactive Aggression are Associated with Different Physiological and Personality Profiles. *Journal of Social and Clinical Psychology*, vol. 31, no. 5, pp. 458-487. ISSN 07367236.
- BONOMI, A. E., HOLT, V. L., MARTIN, D. P., THOMPSON, R. S. 2006. Severity of intimate partner violence and occurrence and frequency of police calls. *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 21, no. 10, pp. 1354-1364. eISSN 15526518.
- DAVIDSSON, J., BENJAMINSSON, G., WIJMA, B., SWAHNBERG, K. 2009. Association between experiencing rape, police reporting, and self-reported health among women visiting three gynecology clinics in Sweden. *Acta Obstetrica et Gynecologica*, vol. 88, no. 9, pp. 1000-1005. ISSN 0001 – 6349.
- DUFORT, M., GUMPERT, C. H., STENBACKA, M. 2013. Intimate partner violence and help-seeking – a cross-sectional study of women in Sweden. *BMC Public Health*. DOI: 10.1186/1471-2458-13-866. [online], [cit. 05.02.2017]. Dostupné [online] z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3852487/>
- FANTUZZO, J. W., FUSCO, R. A. 2007. Children's Direct Exposure to Types of Domestic Violence Crime: A population-based Investigation. *Journal of Family Violence*, vol. 22, no. 7, pp.543-552. ISSN 0885-7482.
- GILLIS, J. R., DIAMOND, S. L., JEBELY, P., OREKHOVSKY, V., OSTOVICH, E. M., Mac ISAAC, K., SAGRATI, S., MANDELL, D. 2006. Systematic obstacles to battered women's participation in the judicial system when will the status quo change ?. *Violence against women*, vol. 12, no. 12, pp. 1150-1168. ISSN 1552-8448.
- HERETIK, A. 2010. Forezná psychológia pre psychológov, právnikov, lekárov a iné pomáhajúce profesie. 3 vyd. Bratislava: Eurokodex 2010, 544 s. ISBN 978-80-89447-22-0.
- HAMBY, S., FINKEIHOR, D., TURNER, H., ORMROD, R. 2011. Children's exposure to intimate partner violence and other family violence. Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention, *Juvenile Justice Bulletin*, pp. 12, cooperative agreement number 2005-JL-FX-0048
- HORWITZ, S. H., MITCHELL, D., LaRUSSA-TROTT, M., SANTIAGO, L., PEARSON, J., SKIFF, D. M., CERULLI, C. 2011. An inside view of police officers' experience with domestic violence. *Journal of Family Violence*, vol. 26, no.8, pp. 617–625, ISSN 0885-7482.
- HOSIE, J., GILBERT, F., SIMPSON, K., DAFFERN, M. 2014. An examination of the relationship between personality and aggression using the general aggression and five factor model. *Aggressive behavior*, vol. 40, no.2, pp. 189-196, DOI: 10.1002/ab.21510.
- JOHNSON, L. B., TODD, M., SUBRAMANIAN, G. 2005. Violence in police families: work – family spillover. *Journal of Family Violence*, vol. 20, no. 1, pp. 3-12, ISSN 0885-7482.
- KURTZ, D. L. 2012. Roll Call and the second shift: the influences of gender and family on police stress. *Police Practice and Research*, vol. 13, no. 1, pp. 71-86, ISSN 1561-4263.
- LEE, H. Y., PARK, E., LIGHFOOT, E. 2010. When does battered woman seek help from the police? The role of the battered women's functionality. *Journal of Family Violence*, vol. 25, no. 2, pp. 195-204, ISSN 0885-7482.
- MEFFERT, S. M., HENN-HAASE, C., METZLER, T. J., QUIAN, M., BEST, S., HIRSCHFELD, A., McCASLIN, S., INSLICHT, S., NEYLAN, T. C., MARMAR, CH. R. 2014. Prospective study

of police officer spouse/partners: a new pathway to secondary trauma and relationship violence. *Plos One*, vol. 9, no.7, ISSN 1932-6203. Dostupné [online] z: <http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0100663> [cit. 11.02.2017].

MOŽÍŠOVÁ, A. 2013. Teoretické a metodologické aspekty výzkumu domácího násilí v lesbických vztazích. In: *Aleš Neusar. Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku XII. Hranice normality. 2013*, s. 181-187, ISBN 978-80-244-3905-1.

MOTZ, A. 2014. Toxic couples – the psychology of domestic violence. 1.vyd. Hove, Routledge, 2014. s. 227. ISBN 978-0-415-58889-8.

NICOLSON, P. 2010. Domestic violence and psychology. 1.vyd. Hove, Routledge 2010, s. 203. ISBN 978-0-415-38372-1.

RUSSELL, L. 2009. What women need now from police and prosecutors – 35 years of working to improve police response to male violence against women. *Canadian Woman Studies*, vol. 28, no. 2, pp. 28-36. ISSN 0713-3235.

SUN, I. Y. 2006. Police response to victims of domestic and non-domestic violence. *Journal of Health and Human Services Administration*, vol. 29, no. 2, pp. 145-172. ISSN 1079-3739.

TAJIMA-POZO, K., BAYÓN, C., DÍAZ-MARSÁ, M., CARRASCO, J. L. 2015. Correlation Between Personality Traits and Testosterone Concentrations in Healthy Population. *Indian Journal of Psychological Medicine*, vol. 37, no. 3, pp. 317-321. ISSN 0253-7176.

THOMPSON, M. P., KINGREE, J. B. 2006. The roles of victim and perpetrator alcohol use in intimate partner violence outcomes. *Journal of Interpersonal Violence*, vol. 21, no.2, pp. 163-177, eISSN 15526518.

WATKINS, P. 2005. Police Perspective: discovering Hidden Truths in Domestic Violence. *Journal of Family Violence*, vol. 20, no. 1, ISSN 0885-7482.

Keywords: domestic violence, victim, aggressivity, police.

Summary

The author aims to link together the knowledge from scientific disciplines of general and social psychology, the specific findings of domestic violence psychology, his experience with domestic violence investigations, and research focused on domestic violence and the police in his article.

At the beginning of the article, he provides some definitions of domestic violence and the context of domestic violence, enabling a better understanding of the concept of domestic violence. Moreover, he brings about some research outcomes on aggression in psychology. In the next part of the article, he describes the findings of various authors regarding the work of police officers and the facts that affect their approach to domestic violence. On the one hand, some findings critically point out the imperfections in the police attitude, while on the other hand, they provide opportunities for improvement in this area. The other important part of the article includes the research findings by several authors referring to reasons why the victims of domestic violence do or do not seek the help of the police. In addition, the author describes the effects of domestic violence on children if they witness it happen. In this context, he points out that in such cases, the offender's act is to be legally qualified as being committed with aggravating circumstances.

Finally, the author briefly mentions the intrapsychic aspects of domestic violence connected with one of the myths of this type of violence. In the context of the previous facts, the author concludes that the Criminal Code ultimately does not reflect the current knowledge of psychology and inflicts harm to victims of domestic violence.

*mjr. PhDr. Bc. Róbert Dratva
starší referent špecialista*

*odbor analýzy rizík a koordinácie
Úrad hraničnej a cudzineckej polície P PZ
e-mail: robert.dratva@gmail.com*

Recenzent: mjr. Mgr. Ivana Cipro